

Hoonestusloa andmine

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) on pädev asutus, kes menetleb hoonestusloa taotluseid ning otsustab hoonestusloa menetluse algatamise ja hoonestusloa andmise üle.

Asjaolud ja menetluse käik

1. OÜ Utilitas Wind (registrikood 16171123, edaspidi ka arendaja) esitas 11.04.2022 TTJA-le hoonestusloa taotluse veekaabelliini paigaldamiseks Liivi lahte Saare-Liivi meretuulepargi põhivõrguga ühendamise eesmärgil. Taotlust täiendati 12.08.2022, 22.08.2022 ning 05.09.2025. Taotlus ja sellega seotud dokumendid on registreeritud TTJA avalikus dokumendiregistris asjas nr 16-7/22-04713.

1.1. Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 25¹ lõike 1 kohaselt menetletakse alates 25.05.2017 kuni 07.05.2022 esitatud hoonestusloa taotlus lõpuni taotluse esitamise ajal kehtinud menetlus- ja materiaa lõiguse normide kohaselt. Kuna hoonestusloa taotlus esitati 11.04.2022, tuleb hoonestusloa menetlus läbi viia 01.10.2021–06.05.2022 kehtinud veeseaduse (edaspidi Vees²⁰²²) regulatsiooni alusel.

1.2. Vees²⁰²² § 217 lõike 1 kohaselt on hoonestusloa vajalik, kui soovitakse koormata avaliku veekogu piiritletud osa selle põhjaga püsivalt ühendatud ehitisega, mis ei ole püsivalt ühendatud kaldaga. Kuigi kavandatav veekaabelliin hakkab ühendama meretuuleparki ja kaldal asuvat alajaama, tuleb seda siiski käsitleda kui kaldaga püsivalt ühendamata ehitist avalikus veekogus ning selle paigaldamiseks avalikku veekogusse on vajalik hoonestusloa olemasolu.

1.3. Vees²⁰²² § 216 lõike 1 ja § 222 lõike 1 koostoimes on hoonestusloa andjaks TTJA.

1.4. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Saare-Liivi meretuulepargi ühendamine Eesti põhivõrguga. Hoonestusloa taotluse kohaselt on veekaabelliini orienteeruv pikkus meretuulepargi koormatava ala servast randumispunktini ca 25 km ning koridori laiusseks meres on arvestatud 6 kuni 20 m, sõltuvalt kaablite omavahelisest kaugusest ja paigutusest. Veekaabelliinina paigaldatakse hinnanguliselt kuni 6 ca 50 cm läbimõõduga ühises armeeritud kestaga kolmesoonelist või kuni 18 ca 25 cm läbimõõduga armeeritud kestaga ühesoonelist kuni 400 kV kaablit. Merekaablil on sidefiibrid integreeritud elektrikaablitega ühe kesta sisse ja merre eraldi sidekaablit ei paigaldata. Kaablite täpsed parameetrid (kaablite tüüp, arv ja läbilaskevõime jms) selguvad kaabelliini ja meretuulepargi edasisel detailsel projekteerimisel. Veekaabelliini mehaaniliste vigastuste vältimiseks (nt rüsi jää poolt tekitatavad kahjustused) paigaldatakse merekaabel merepõhja spetsiaalse kaablipaigalduslaevaga ja vajadusel ankurdatakse või tagatakse võimalike vigastuste vältimine mõnel muul viisil (nt pinnasega katmine, kaablite süvistamine pinnasesse). Kaldalähedases madala veega piirkonnas võib kaablite paigaldamine olla keeruline ning võib vajalikuks osutuda kaabli paigaldamine kinnisel meetodil suundpuurimisega, et vähendada mõju looduskaitsele tundlikule alale. Veekaabelliin on kavandatud randuma Laoküla rand kinnistul (katastritunnus 82603:003:0257).

2. TTJA algatas 22.12.2022 otsusega nr 1-7/22-473 Saare-Liivi meretuulepargi veekaabelliinile hoonestusloa menetluse ja keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH), mis liideti TTJA 23.12.2021 otsusega nr 1-7/21-521 algatatud Liivi lahte kavandatava Saare-Liivi meretuulepargi rajamise KMH menetlusega. KMH menetlused oli võimalik liita, sest TTJA tuvastas, et OÜ Utilitas Wind poolt 14.11.2022 TTJA-le esitatud Saare-Liivi meretuulepargi KMH programmis oli veekaabelliini paigaldamisest tulenevaid mõjusid piisavalt käsitletud. TTJA leidis, et juba algatatud Saare-Liivi meretuulepargi KMH menetluses arvestatakse veekaabelliini mõjude käsitlemisega ning KMH aruande koostamise käigus viiakse läbi asjakohased keskkonnauuringud, mis katavad vajalikud mahus veekaabelliini paigaldamise ala.

3. OÜ Utilitas Wind esitas 10.02.2025 TTJA-le Roheplaan OÜ töö „Saare-Liivi meretuulepargi keskkonnamõju hindamine. KMH aruanne, avalikustamisele 10.02.2025“ (edaspidi ka KMH aruanne) avalikustamiseks ja asjaomastelt asutustelt seisukoha küsimiseks. KMH aruanne koostati meretuulepargi rajamiseks hoonestusloa taotluse esialgsel alal ning põhivõrguga ühenduse rajamiseks veekaabelliini alal. KMH aruannet täiendati TTJA märkuste alusel 03.03.2025. KMH läbiviijaks oli OÜ Roheplaan ning KMH juhteksperdikis Riin Kutsar (KMH litsents nr KMH0131). Kuivõrd 21.06.2024 jõustusid KeHJS-e muudatused, sh keskkonnamõju hindamise aruande avalikustamise ning nõuetele vastavuse kontrollimise sätted § 21 ja 22, mis KeHJS § 56 lõikest 15 tulenevalt kohaldasid uue toimingu alustamisel, viidi KMH aruande avalikustamine ning nõuetele vastavaks tunnistamine läbi kehtiva KeHJS-e redaktsiooni alusel.

3.1. KMH aruande avalik väljapanek toimus perioodil 17.03.2025-21.04.2025 (k.a) ning aruande avalik arutelu 29.04.2025 Kihnu rahvamajas. Saare-Liivi meretuulepargi KMH aruande ning sellega seotud dokumentidega sai tutvuda TTJA avalikus dokumendiregistris (dokumendid nr 16-7/21-02502-174 ja nr 16-7/21-02502-172) ja TTJA kodulehel. KMH aruande kohta oli võimalik esitada ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi avaliku väljapaneku lõpuni kuni 21.04.2025.

3.2. TTJA edastas 14.03.2025 kirjaga nr 16-7/21-02502-178 KMH aruande eelnõu seisukohtade esitamiseks asjaomastele asutustele ja teavitas 14.03.2025 kirjaga nr 16-7/21-02502-177 KMH aruande avalikustamisest teisi menetlusosalisi. Kliimaministeerium teavitas 17.03.2025 kirjaga nr 16-3/25/1197-3 Soomet, Rootsit, Lätit ja Leedut võimalikust riigipiiri ülesest mõjust. Avaliku väljapaneku raames esitasid oma seisukohad Kliimaministeerium (edaspidi KliM), Keskkonnaamet (edaspidi KeA), MTÜ Eesti Kalurite Liit, Muinsuskaitseamet, Liivi Offshore OÜ, Transpordiamet (edaspidi TraM), Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi MKM) ning TTJA. Lisaks edastas Kliimaministeerium piiriülese kaasamise raames 22.05.2025 TTJA-le, KMH juhteksperdile ning arendajale Soomelt, Rootsilt, Lätilt ja Leedult laekunud tagasiside.

3.2.1. KliM palus 17.04.2025 kirjas nr 16-3/25/1197-4 täiendada merepõhja geoloogia, geofüüsikaliste ja geotehniliste olude ning ehitusgeoloogia peatükke. KeA palus 21.04.2025 kirjas nr 6-3/25/5326-3 täiendada mitmeid mõjuhindangu peatükke, leevendusmeetmete sõnastust, kaadamisalade ning eksportkaablite paigaldamisega seotud mõjude käsitlust ning tegi ettepanekud Natura 2000 alade hindamise korrigeerimiseks. MTÜ Eesti Kalurite Liit tegi 21.04.2025 e-kirjas ettepaneku täiendada KMH aruannet mitmete kalandust puudutavate uuringute läbi viimisega. Muinsuskaitseamet palus 21.04.2025 kirjas nr 5-14/828-2 täiendada kultuuripärandi käsitlust KMH aruandes ja viia allveearheoloogiline uuring läbi ka kavandatavatel kaadamisaladel. Liivi Offshore OÜ esitas 21.04.2025 kirjas nr TM-JUH-4/8 ettepanekud kumulatiivsete mõjude hindamise täiendamiseks. TraM palus 22.05.2025 kirjas nr 7.2-4/25/4219-3 täpsustada või selgitada meresõiduohutuse riskianalüüsi ja leevendusmeetmeid laevaliiklusele. MKM palus 21.04.2025 kirjas nr 13-4/1206-2 täpsustada kalapüügalade, seisevnootade ja traalpüügi teemade käsitlust ning tuua välja kõik ajavahemikud, millal tuleks töid vältida ja millal milliseid töid on võimalik teostada. TTJA palus 21.04.2025 kirjas nr 16-7/21-02502-187 KMH aruandes täpsustada kavandatava tegevuse kirjeldust ja anda KMH aruandes hinnang ühenduskaabli koridori kaitsevööndist tulenevate piirangute mõjust rannapüügile.

3.2.2. Terviseamet (08.04.2025 kiri nr 9.3-4/25/2729-7), Saaremaa Vallavalitsus (11.04.2025 kiri nr 8-5/1671-2), Lääneranna Vallavalitsus (17.04.2025 kiri nr 2025/8-1/327-2) ning Politsei- ja Piirivalveamet (23.04.2025 e-kiri) andsid teada, et ei esita ettepanekuid KMH aruande täiendamiseks.

3.2.3. Kaitseministeerium, Siseministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Kaitsevägi, Päästeamet, Põllumajandus- ja Toiduamet, Keskkonnaagentuur, Kihnu Vallavalitsus, Pärnu Linnavalitsus, Ruhnu Vallavalitsus, Häädemeeste Vallavalitsus, Eesti Keskkonnaühenduste Koda, Liivi

Lahe Kalanduskogu MTÜ, MTÜ Saare Rannarahva Selts, Tuuletraal OÜ, UAB „Ignitis renewables projektai 6“, Elering AS ning Elektrilevi OÜ avaliku väljapaneku vältel oma arvamust ei esitanud.

3.2.4. Avaliku väljapaneku jooksul esitatud küsimustele ja ettepanekutele vastas arendaja kirjalikult 03.06.2025 ning KMH aruannet parandati ja täiendati asjakohastest tähelepanekutest tulenevalt. Kuna TTJA-le täiendavaid küsimusi ega ettepanekuid ei esitatud, võis järeldada, et asjaomastel asutustel ja menetlusest huvitatud isikutel ei olnud täiendavaid ettepanekuid ega vastuväiteid KMH aruande kohta.

3.3. OÜ Utilitas Wind esitas 16.06.2025 TTJA-le nõuetele vastavuse kontrollimiseks Roheplaan OÜ töö „OÜ Utilitas Wind Saare-Liivi meretuulepargi keskkonnamõju hindamine. KMH aruanne, nõuetele vastavaks tunnistamisele 17.06.2025.“ TTJA edastas 17.06.2025 kirjaga nr 16-7/21-02502-206 KMH aruande KeA-le kui kaitstava loodusobjekti valitsejale kooskõlastamiseks. KeA teatas 18.07.2025 kirjas nr 6-3/25/5326-6, et kooskõlastab KMH aruande kirjas toodud märkustega arvestamisel. TTJA edastas 22.07.2025 KeAi märkused arendajale ning palus nende alusel KMH aruannet parandada. OÜ Utilitas Wind esitas 23.07.2025 TTJA-le täiendatud KMH aruande nõuetele vastavuse kontrollimiseks ning andis teada, et KMH aruannet on täiendatud ja kõigi KeA kirjas esitatud märkustega on arvestatud. TTJA pikendas 10.07.2025 kirjaga 16-7/21-02502-207 KMH aruande nõuetele vastavuse kontrollimise tähtaega kuni 06.08.2025 ning tegi 30.07.2025 kirjaga nr 16-7/21-02502-210 täiendavad ettepanekud KMH aruande sõnastuse muutmiseks. OÜ Utilitas Wind esitas teistkordselt täiendatud KMH aruande nõuetele vastavuse kontrollimiseks 31.07.2025.

3.4. TTJA tunnistas 06.08.2025 kirjaga nr 16-7/21-02502-212 nõuetele vastavaks Roheplaan OÜ töö „OÜ Utilitas Wind Saare-Liivi meretuulepargi keskkonnamõju hindamine. KMH aruanne, nõuetele vastavaks tunnistamisele 17.06.2025 (täiendatud 30.07.2025)“, milles hinnati OÜ Utilitas Wind Saare-Liivi meretuulepargi esialgse ala ja põhivõrguga ühendamiseks paigaldatavate veekaabelliinide keskkonnamõju, ning seadis kohustuseks, et KMH aruandes tehtud ettepanekuid mõju leevendamiseks peab edasises loamenetluses arvestama.

4. KMH aruande nõuetele vastavaks tunnistamise järgselt esitas OÜ Utilitas Wind 22.08.2025 (täiendatud 05.09.2025) TTJA-le veekaabelliini korrigeeritud koordinaadid ning vähendas koormatava ala suurust 39,7 km²-lt 25,9 km²-ni.

Õiguslikud põhjendused

5. Tulenevalt Vees²⁰²² § 222 lõikest 1 ning § 223 lõigetest 1 ja 2 saab TTJA pädeva asutusena otsustada hoonestusloa andmise, kui puuduvad hoonestusloa andmisest keeldumise alused.

5.1. Vees²⁰²² § 223 lõike 1 kohaselt keeldub pädev asutus hoonestusloa andmisest, kui: 1) hoonestusloa taotleja ei ole täitnud hoonestusloa menetluse algatamise otsuses määratud tingimusi ega taotlenud täiendavat tähtaega nende täitmiseks; 2) taotletava hoonestusloa tingimused on vastuolus mõne kehtiva hoonestusloaga; 3) taotletava hoonestusloa tingimused on vastuolus kehtiva planeeringuga; 4) taotletava hoonestusloa tingimused on vastuolus riigi julgeolekuhuvidega; 5) esineb oluline negatiivne keskkonnamõju, mida ei ole võimalik piisavalt vältida ega leevendada; 6) hoonestusloa oluliseks osaks olev ehitis häiriks lennuliiklust, laevaliiklust laevateel või sadama akvatooriumis või veesõidukite ohutut sildumist; 7) hoonestusloa taotleja ei vasta hoonestusloa omajale kehtestatud nõuetele; 8) taotletud avaliku veekogu koormatavat ala on menetluse tulemustele tuginevalt vaja muuta ning taotleja ei ole nõus koormatava ala muutmise. Vees²⁰²¹ § 223 lõike 2 kohaselt võib pädev asutus keelduda hoonestusloa andmisest ka juhul, kui taotleja puhul esineb kahtlus, et ta võib ohustada avalikku korda, ühiskondlikku turvalisust või riigi julgeolekut.

5.2. Tulenevalt ehitusseadustiku (EhS) § 113²¹ lõikest 1 peab ehitise omanik avaliku veekogu koormamise korral kaldaga püsivalt ühendamata ehitisega maksma igal aastal hoonestustasu. Hoonestustasu suurus on EhS § 113²¹ lõike 2 kohaselt kolm protsenti ehitise kasutamise otstarbele vastava sihtotstarbega maa Eesti keskmise väärtuse alusel arvutatud hinnast ja see arvutatakse avaliku veekogu koormatava ala pindalast lähtudes.

5.3. Hoonestusloa menetluse käigus ei ole tuvastatud hoonestusloa andmisest keeldumise aluseid. Eeltoodust tulenevalt on TTJA hinnangul hoonestusloa andmine põhjendatud. KMH aruande järeldest tulenevalt peab taotleja kavandatava tegevuse elluviimisel arvestama KMH aruande peatükis 7.2. ning 7.5.1. toodud meetmete ja seiretega. TTJA on seisukohal, et põhjendatud ja otstarbekas on kohustuslike meetmete kehtestamine hoonestusloa tingimustena.

Ärakuulamine

6. TTJA saatis X kirjaga nr X käesoleva otsuse eelnõu tutvumiseks ning arvamuse ja seisukoha andmiseks OÜ-le Utilitas Wind, asjaomastele asutustele ning Liivi Offshore OÜ-le, MTÜ-le Liivi Lahe Kalanduskogu, MTÜ-le Eesti Kalurite Liit, Eesti Keskkonnaühenduste Kojale, Läänemaa Rannakalanduse Seltsile, MTÜ-le Saare Rannarahva Selts, Tuuletraal OÜ-le, Estonia Offshore Wind DevCo OÜ-le, Liivi Offshore OÜ-le, Elektrilevi OÜ-le ja Elering AS-ile.

6.1.

OTSUS

Tulenevalt eeltoodust ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse § 25¹ lõikest 1; veeseaduse 01.10.2021–06.05.2022 redaktsiooni § 222 lõigetest 1 ja 2, § 224 lõikest 1; ehitusseadustiku § 113¹⁸ lõike 2 punktist 3, § 113²⁰, § 113²¹ lõigetest 1, 2 ja 4 ning § 113²²; majandus- ja taristuministri 02.06.2015 määruse nr 51 „Ehitise kasutamise otstarvete loetelu“ lisast ja lähtudes Roheplaan OÜ tööst „OÜ Utilitas Wind Saare-Liivi meretuulepargi keskkonnamõju hindamine. KMH aruanne, nõuetele vastavaks tunnistamisele 17.06.2025 (täiendatud 30.07.2025)“, menetluses kogutud materjalidest ja OÜ Utilitas Wind poolt 11.04.2022 esitatud hoonestusloa taotlusest, otsustan:

1. Anda hoonestusluba avaliku veekogu põhja koormamiseks Saare-Liivi meretuulepargi veekaabelliiniga Liivi lahes.

2. Määrata hoonestusloa omajaks OÜ Utilitas Wind (registrikood 16171123).

3. Määrata hoonestusloa kehtivusajaks 50 aastat.

4. Määrata avaliku veekogu koormatava ala koordinaatideks L-EST süsteemi koordinaadid, mis on toodud lisas 1. Koormatava ala suurus on 25 829 715 m².

5. Määrata ehitise kasutamise otstarbeks: 22144 – veekaabelliin; 22245 – side õhu- või kaabelliin.

6. Määrata ehitisele järgmised tingimused:

1) maksimaalne kaevis lai: 1 m;

2) maksimaalne kaevis sügavus: 1 m, rannikulähedases tsoonis või laevateede lähedusel vajadusel kuni 5 m;

3) suurim lubatud arv: 3 elektrikaablit koos sidekaabliga;

4) täpne paralleelsete kaablite arv, tüüp ja nendega seonduvad laiuse ja pindalalised väärtused selguvad hilisemas projekteerimise faasis.

7. Kavandatava tegevuse elluviimisel peab arvestama järgmiste tingimuste ja leevendusmeetmetega:

1) Ehitustöödega kaasneva settimise minimeerimiseks Pärnu lahe hoiualal peab vältima kaabli paigaldamisel heljumit tekitavaid töid tugevamate (alates 10 m/s) lõuna- ja läänekaarte tuultega.

2) Kaablite paigaldamisel merepõhja footilises osas tundlike alade lähedal (s.t liivamadala ja meriheina kooslusega alad) peab süvistamisega seotud tegevused ajastama selliselt, et välistada kõige produktiivsemat vegetatsiooniperioodi (1. mai-31. august). Kaasata merebiolooge konkreetsete tööde detailsel kavandamisel, et leida keskkonna seisukohast parimad lahendused.

3) Liivamadala elupaigatüübi puhul peab taastama meriheina kooslused pärast kaablitrassi rajamist. Kahjustatud meriheina kooslused peab taastama vähemalt ühe vegetatsiooniperioodi jooksul. Meriheina koosluste taastamise eelduseks on piirkonnas detailse meriheina koosluste paiknemise kaardistamine enne tööde teostamist (ehituseelse seire käigus). Kaardistuse ulatus peab hõlmama kogu potentsiaalset mõjuala (sügavusvahemik 0-6 m, 300 m mõlemale poole kaablitrassist). Kooslused peab taastama sama tihedusega, kui on piirkonnas looduslikud kooslused. Taastamise tõhusust peab seirama vähemalt kahe järgneva hooaja jooksul ja vajadusel taastamise protseduure kordama.

4) Kaablitrassi paigaldamisel karide elupaigatüübile peab süvistatud kaabli katma looduslikule sarnaste omadustega materjaliga. Juhul kui karide puhul on tegemist paekiviga, siis peab katmiseks kasutama paekivi. Kui aga karid moodustuvad graniitrahnudest, peab katmiseks kasutama samasugust materjali.

5) Veekaabelliini koridori piirkonnas peab vältima ehitustöid räime ja teiste kalaliikide kudemisperioodil 1. aprillist kuni 31. maini.

6) Merekaablitest emiteeruva elektromagnetvälja potentsiaalse negatiivse mõju vähendamiseks peab kaablid merepõhja süvistama või need katma.

7) Pärnu lahe linnuala piires olevas rannikuvööndis peab välistama otsesed kaabli paigaldustööd müra tekitavate mehhanismidega lindude pesitsusperioodil 1. aprillist kuni 31. juulini. Ajaline piirang kehtib eelkõige linnuala maismaa ja madalaveelise rannikuala lõikudes, kus lindude pesitsemine või pesade läheduses viibimine on tõenäolisem. Ruumiliselt peab piirangu kehtestama ka veealusel osal ulatuses kuni 2 km rannajoonest merre ning orienteeruvalt kuni 10 m sügavuseni, sõltuvalt konkreetse ala reljeefist. Kaabli paigaldamise täpne tehnoloogia selgub ehitusprojektis ja tööde teostamise kavas. Kui tööde teostamise kavaga koostöös ornitoloogide ja Keskkonnaametiga selgitatakse, et kaableid on võimalik paigaldada tehnoloogiliselt viisil, mis linde ei häiri, on ehitusloa ja keskkonnaloa väljastajatel õigus antud ajalistest piirangutest loobuda.

8) Tagada veealuse mälestise tavapärane kaitsevöönd vähemalt 300-400 m kavandatavatest rajatisest.

9) Võimaliku õlilekke kiireks likvideerimiseks peab ehituse ja opereerimises ajaks koostama reostustõrje plaani, mis sisaldaks tulevikus mh võimalusel ka tarkade poide paigaldamist ja kasutamist. Koostatava merereostustõrje plaani peab enne lõplikku valmimist saatma arvamuse avaldamiseks Mereväele, Keskkonnaametile, Transpordiametile ning Kliimaministeeriumile.

8. Kavandatava tegevuse elluviimisel peab arvestama järgmiste kohustuslike seiremeetmetega:

1) Koostada veekaabelliinile ehitusprojektile keskkonnakorralduskava ning esitada see koos ehitusloa taotlusega. Keskkonnakorralduskavasse tuleb kanda nii hoonestusloa väljastamisel kohustuslikuks tehtud keskkonnameetmed kui ka kõik arendaja poolt vabatahtlikult rakendatavad

keskkonnameetmed. Keskkonnakorralduskava kohustuslikuks osaks on muu hulgas täpne järelhindamise kava, mis tuleb koostada koostöös vastava valdkonna ekspertidega, rakendades konkreetsel ajal saadaolevaid parimaid tehnoloogilisi lahendusi ja järeelseire põhimõtteid. Veekaabelliini keskkonnakorralduskava võib sisaldada meretuulepargi ehitusprojekti keskkonnakorralduskavas.

2) Kaablite paigaldamise ajal peab jälgima heljumi levikut reaalajas. Kuna heljumi sisaldusel on ka arvestatav looduslik varieeruvus, siis peab seiret teostama vähemalt kahes asukohas: tööde eeldatavas mõjupiirkonnas tundliku ala ja elupaiga (nt Kihnu loodusala liivamadala) lähistel ning analoogsel (sügavus, settetüüp) alal lähipiirkonnas, tööde eeldatavast mõjupiirkonnast väljaspool. Heljumipilve levikul väljaspoole kaabli 300 m puhvertsooni sügavusvööndisse madalamale kui 6 m tuleb tööd peatada. Meetme (reaalaja seire) detailne välja töötamine (kui on selgunud kaablite paigutuse kava) tuleb teha koostöös vee kvaliteedi, põhjaelustiku ja kalastiku ekspertidega ning metoodika tuleb kooskõlastada Keskkonnaametiga enne ehitustööde algust.

3) Loodusdirektiivi merepõhja elupaigatüüpide ja HELCOMi punase nimestiku (*Red List*) biotoopide seisundi ehituseelseks hindamiseks peab läbi viima seire/inventuuri eksportkaabli trassikoridoris ja puhveralal (300 m mõlemale poole kaablitrassist). Puhverala tuleb eelnevalt üle täpsustada setete leviku modelleerimisega. Seire peab võimaldama kaardistada trassikoridoris ja puhveralal asuvate loodusdirektiivi elupaigatüüpide, HUB (*HELCOM Underwater Biotopes*) elupaikade (tase 5 ja 6) ja HELCOM punase nimestiku biotoopide leviku. Juhul kui lähiaastatel töötatakse välja merestrategia raamdirektiivi põhielupaikade seisundi hindamise metoodika, siis tuleb seda kasutada vastavate elupaigatüüpide seisundi hindamisel. Andmete kogumine peab olema piisav võimaldamaks suure detailsusega kaardistamist.

4) Ehitusjärgset meriheina taastamise tõhusust peab seirama vähemalt kahe järgneva hooaja jooksul ja vajadusel peab taastamise protseduure kordama.

5) Hinnata ehitustöödest põhjustatud häiringute ulatust nii kaablitrassi kui seda ümbritseva puhvertsooni sees.

6) Kaablitrassi paigaldamise järeelseire peab toimuma vähemalt viie aasta jooksul kord aastas suvisel perioodil (juuni-september). Kui viieaastase perioodi järel ei ole kahjustatud kooslused taastunud (on olemas statistiline erinevus referentsala ja mõjutatud ala vahel) tuleb seiret jätkata veel ühel viieaastasel perioodil vastavalt KMH aruande tabelis 7.5-1. kirjeldatud metoodikale.

9. Hoonestusloa omajal tuleb alates hoonestusloa alusel ehitusloa väljaandmise päevale järgnevast päevast maksta iga-aastast hoonestustasu. Hoonestustasu maksmiseks esitab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet hoonestusloa omajale vastava makseteatise.

10. Hoonestusloa omaja peab viie aasta jooksul hoonestusloa andmisest saama hoonestusloaga koormatud alale ehitusloa või taotlema ehitusloa andmise tähtaja pikendamist.

11. Hoonestusloa omajal tuleb hoonestusloa kehtivuse lõppemisel hoonestusloa oluliseks osaks olev ehitis avalikust veekogust eemaldada.

12. Käesolev hoonestusluba ei asenda teisi seaduses ettenähtud lube, mis on vajalikud hoonestusloa oluliseks osaks oleva ehitise ehitamiseks ja kasutamiseks.

Isikul, kes leiab, et käesoleva otsusega või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, on õigus esitada vaie Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (Endla tn 10a, 10122 Tallinn, e-post info@ttja.ee) haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul arvates

otsusest teada saamisest või kaebus Tallinna Halduskohtule (Tallinna Kohtumaja, Pärnu mnt 7, 15082 Tallinn, e-post tlhktallinn.menetlus@kohus.ee) halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest arvates.